

GŁOS PODHALA

aktualny tygodnik powiatów: gorlickiego, jasielskiego, limanowskiego, nowosądeckiego, nowotarskiego i żywieckiego
 POD KIEROWNICTWEM KOMITETU REDAKCYJNEGO.

Adres Redakcji i Administracji:
Nowy Sącz, ul. Szwedzka 8.

Własne oddziały redakcyjne na całym Podhalu.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od 5 — 6 popołudniu.

Godziny urzędowe Redakcji
od 10—11 przedpoł. i od 4—6 popołudniu.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie wraz z dostawieniem do domu: 1 zł.
Zamiejscowa: miesięcznie 1'20 zł.
Wpłacać na konto czekowe Administracji.

Konto czekowe PKO. 409.090

TELEFON Nr. 210.

CENY OGŁOSZEŃ:

Ogłoszenie zwykłe za 1 mm. 40 gr., w tekście 50 gr., przed tekstem 80 gr. — Kolumny ogłoszeń zwykłych składają się z trzech szpalt. — Przy miesięcznym wzgl. dłuższym ogłoszeniu znaczna zniżka.

Mowa Prezesa Sławka na plenarnym posiedzeniu Klubu Parlamentarnego BBWR.

Na zakończenie plenarnego posiedzenia Klubu Parlamentarnego BBWR., które odbyło się dnia 1 bm. [przebieg posiedzenia podajemy na innym miejscu] P. Prezes Sławek wygłosił następujące przemówienie:

Nie jesteśmy potęgą, która mogłaby recepty dyktować innym, ale świadomość, że pomimo burzy nie tonimy, że nie wyciągamy do nikogo ręki, daje nam prawo oceniać zjawiska bez nerwów. Nie znaczy to, że owo przetrzymanie nie będzie połączone z koniecznością wielkiego wysiłku ze strony Rządu i nie będzie wymagało ofiar ze strony społeczeństwa. Musimy czynić wszystko, co w naszej będzie mocy, aby ciężar ofiar był możliwie równomiernie rozłożony na wszystkich, aby ręka Rządu osiągnąć mogła tych, dla których względy na trudną sytuację i społeczeństwa i państwa, jakoby nie istnieją.

My, blok współpracy z rządem zarówno posłowie i senatorowie, jak inni i wszyscy członkowie musimy dbać o to, by społeczeństwo zachowało poczucie interesu zbiorowego, wspólnego dla wszystkich obywateli i dla państwa. W okresach kryzysów, które skutkami swymi ludźmi na ciężkie wystawiają próby mogą się wyłonić różne tendencje szkodliwe przede wszystkim dla nich samych. Pod wpływem zmęczonych, ludzie wpadają w depresję. Ten przejaw tego nerwowego stosunku ludzi do zjawisk wyraża się

w dawaniu posłuchu wszelkim głupstwom, szerzonym, celem osłabienia naszego państwa, bądź w poszukiwaniu porachunków z rządem i obozem. Że różnym potęgom zewnętrznym może zależeć na pomniejszeniu naszego znaczenia, temu możemy się nie dziwić. One zresztą swoich tendencji nie ukrywają. Ludzie stojący zdala od prac rządu mogą nie rozumieć, czy zaszysane wieści odpowiadają prawdzie, czy też są plotkami dywersyjnymi. Stąd na nas spada moralny obowiązek, wyjaśnić stale naszemu społeczeństwu, aby miało więcej zaufania do własnego rządu i danych przezeń oświadczeń, niż do plotek podejrzanego pochodzenia.

Oprócz tych usiłowań z zewnątrz możemy obserwować działania naszej opozycji. Na razie trudno jest zrozumieć, jaki jest cel tego, co ona robi. Być może, że chodzi o opozycję dla samej opozycji. To wolno. Nie wolno tylko przekraczać pewnych granic. Nie wolno uciekać się do metod, szkodzących państwu. Być może, że w umysłach niektórych ludzi z opozycji świta nadzieja, iż rząd się załamie i odda im władzę w państwie, że małodusznie zrezygnuje w chwili trudnej.

Mogę zapewnić wszystkich, którzyby o tem chcieli wiedzieć, że nie odpowiadałoby to zwyczajom ludzi, stojących dziś u steru.

ty te pochłaniałyby niejednokrotnie, nawet przy najskromniejszym lokalu, około 50 proc. całego zaopatrzenia lokatorów. Wobec czego wytworzyłaby się nawet dla samych właścicieli sytuacja gorsza, aniżeli nawet przy obniżonych czynszach. Lokatorzy bowiem po opłaceniu pierwszego miesiąca, czy też kilku pierwszych miesięcy, nie mogąc siłą faktu podobać tak wysokim opłatom, stali się niewypłacalni, mieszkając na kredyt. Zaczęłyby się procesy i uciążliwe eksmisje — dla obu stron przykre i kosztowne.

Lepiej więc od razu zredukować czynsze do możliwych stawek i mieć możliwość inkasowania regularnego należności, aniżeli ustalać czynsze wygórowane bez żadnych, względnie przy bardzo słabych możliwościach płatności lokatorów.

Jak się tworzy „kołowców“.

Panowie z opozycji szczytą się dziś wielką ilością zorganizowanych po wsiach Kół Str. Lud. twierdząc, że ludność wiejska zaczyna „zdrowo“ myśleć i chętnie garnie się pod ich „opiekuńcze“ skrzydła. Kto jednak interesuje się politycznym życiem naszej wsi i bacznie go obserwuje, to zauważy w jaki sposób robi się te koła, a zastanowiwszy się cokolwiek przyjdzie do przekonania, że „oświata“ na naszej wsi ma jeszcze wielkie zadanie przed sobą. Poza „idealnymi“ zasadami „obrońców praw ludu“ jest odwrotna strona medalu, która na ideową wcale nie wygląda, ale ma posmak obłudnej krętackiej roboty.

Bardzo smutnym objawem jest to, że zdarza się jeszcze chłop który podjudzony przez opozycję i zacietrzewiony w swej nieuzasadnionej nienawiści do obecnego Rządu pomija w swym absurdalnym politykowaniu wszelkie względy nie tylko ogólnoludzkie, lecz nawet religijne. Na potwierdzenie tego przytoczę jeden znamienity przykład: W pewnej gminie w Nowosądeckim zorganizowane zostało takie Koło Lud. Przyjechał p. Kosakowski „zaklął w capa“ kogo się dało, zebrał po dwa złote i z pełną kieszenią krwawicy chłopskiej a z sercem pełnym nienawiści do śmiertelnie wrogiej sanacji — odjechał. Świeżo obrany zarząd koła na pierwszym swym zebraniu postanowił i uchwalił rezolucję, która rzuca piętno hańby na nasze włościaństwo, a która brzmiała: Żadnemu z „jedyncarzy“ żaden z kołowców ręki nie poda, pozatem — żaden z kołowców nie przyjdzie z pomocą „jedyncarzowi“ chociażby ten był w najgorszym nieszczęściu, nawet gdyby był konający, to żaden po księdza nie pojedzie! Komentarze tu chyba zbędne. Fakt ten jest aż nadto wymowny. I co robi obłudna polityka z naszego spokojnego religijnego chłopca? Pogana, gorszego od ludożerców Papuasów, bo ci przynajmniej między sobą wzajem się wspierają. Albo inny przykład choć może nie tak wrogi, jednak z innej strony bardzo znamienity: W pewnej gminie zbierano t. zw. asekurację. Biedna kobiecina przyniosła pieniądze, do wyrównania pozostawało jednak dwa złote, gdy wójt oświadczył jej, że musi wyrównać pozostałość, ta odparła, że ma jeszcze dwa złote, ale te musi zanieść jako wkładkę członkowską do koła, bo prezes stanowczo nakazał jej zapłacić, gdyż w przeciwnym razie zasekwestrowanoby(!) jej coś z inwentarza. Wyrażała przytem wielkie zdumienie, że wójt nic o tem nie wie. Nie pomogły perswazje wójta, dwa złote utonęły w kieszeni prezesa, a asekuracja nie została zapłacona, następstwem zaś tego będą odsetki i sekwestracje a panowie kołowcy będą krzyczeć, że sanacja niszczy chłopca.

Innym razem do tego samego wójta przyszedł chłopiec z zapytaniem, co to ma znaczyć, że tam w kole kazali mu zapłacić dwa złote? Zwierzył się przytem wójtowi, że ma taką kwotę, ale chciałby sobie zato kupić soli i nafty trochę, gdy jednak tam zapłacił to przez pewien czas będzie musiał jeść po ciemku i niesłono. Niesłono, pociemku, lecz do koła trza dać, bo wszystkiemu „winien Rząd“!

Kryzys i polityka na arenie międzynarodowej.

Powszechnie znanym faktem jest, że im cięższy kryzys przeżywają kraje, tem powszechniejszym staje się niezadowolenie z ich rządów, bez względu na to, czy spada na nie jakakolwiek odpowiedzialność za ten kryzys, jest to zjawisko zupełnie naturalne, aczkolwiek bardzo niebezpieczne w dzisiejszych specjalnie burzliwych czasach.

Zależnie od formy i charakteru rządu, niezadowolenie to wyraża się bądź w zdrowej i normalnej formie, bądź też w formach mniej lub więcej rewolucyjnych.

Nabrzmiałe do ostatnich granic wytrzymałości niezadowolenie ludów Europy, Ameryki i Azji z nieznanych warunków, jakie dla ich egzystencji stwarza kryzys, szuka wyjścia w zmianach politycznych, które idą w rozmaitych, często wręcz przeciwnych, kierunkach, jedną jednak mają cechą wspólną, a mianowicie idą zawsze w kierunku wręcz odwrotnym do kierunku swego rządu.

Wszystko wskazuje na to, że wchodzimy w okres mnożenia się tych likwidacji systemów, dotychczas w rozmaitych krajach panujących.

W krajach o starej kulturze demokratycznej, w Anglii i Francji, likwidacja dokonana się spokojnie, Anglija zlikwidowała rząd socjalistyczny, a Francja rząd prawicowy, i tu i tam bez tarć i zamieszek, co jest najwybitniejszym dowodem wyższości systemu demokratycznego nad innymi systemami. W Niemczech których demokracja jest bardzo świeżej daty, zmiana systemu odbywa się wśród znacznie większych trudności i obfituje w objawy, które są złym augurem na przyszłość. W Hiszpanji dyktaturę zlikwidowała rewolucja, której końca wciąż jeszcze nie widać, w Japonji, wyjątkowo ciężko dokniętej kryzysem i wojną, początkiem likwidacji systemu był zamach stanu, przytem dalszego ciągu należy się jeszcze, zdaje się spodziewać. Nadchodzą alarmujące wiadomości z Jugosławii i Grecji (o południowo-amerykańskich rewolucjach, jako o zjawisku stałym, już nie mówiąc), a i w

pozostałych krajach mnożą się objawy rosnącej opozycji, która łatwo dojść może do głosu. Na tle ogólnego niezadowolenia żeruje komunizm, który u siebie w domu nie umie wprawdzie dać sobie rady z trudnościami, ale ma lekarstwa na wszystkie boleści — na wywóz.

Okres likwidacji systemów rządowych jest okresem nader niebezpiecznym. Łatwo przerodzić się może w ogólny chaos. Jest to kulminacyjny punkt kryzysu i zależnie od jego przetrwania, albo wejdziemy w okres rekonwalescencji, która rozpocząć się musi od uspokojenia i przywrócenia zaufania, albo stacząc się będziemy dalej — ku przepaści. Wszystko tu zależy od nerwów i wedlug tego, jak nerwy danego społeczeństwa będą reagować na wypadki, potoczą się dalsze jego losy.

Obniżyć czynsze!

W poprzednim numerze „Głosu Podhala“ donosiliśmy, że pod wpływem ostatniej, trzeciej z rządu obniżki poborów pracowników państwowych i samorządowych, niektórzy właściciele domów w Nowym Sączu samorzutnie obniżyli czynsze od 20—30 proc.

Z przyjemnością notujemy, że lista tych właścicieli, którzy zrozumieli konieczność obniżenia czynszów, wzrasta, a obniżka czynszów uogólnia się zarówno na mieszkania nowe jak i stare. Jest to objaw zdrowy i bardzo pocieszający.

Obniżka czynszów musi stać się jednak bezwzględnie powszechną, specjalnie zaś o ile chodzi o wynajmowanie mieszkań nowych, których ceny dotychczas były nieproporcjonalnie wygórowane. Jasnym bowiem jest, że po 3-krotnej obniżce poborów i z dnia na dzień obniżanych płacach robotników i pracowników prywatnych opłata czynszów w nowonajmowanych mieszkaniach, w obecnie ustalanych przez właścicieli stawkach jest nie do pomyślenia, albowiem opła-

Panowie prezesi „kolowców“ niesłono jednak nie jedzą, bo od czego ludzka ciemnota? Chłop jest ciemny to może pociemku siedzieć, a je jałowo to zje niesłono, asekuracji nie zapłacił, bo musi dać wkładkę, a że deszczu niema to wiina sanacja, bo gdyby nie sanacja to zboże by się rozdziło o dwu kłosach. Oto rozumowanie tych dygnitarzy opozycyjnych.

To są fakty prawdziwe lecz i smutne wskazujące że chłop nasz czasem daje się brać jeszcze na lep słów ponurych „naganiaczy“ z pod Zielonego Sztandaru.

„Romek“

Pełne zebranie Zarządu Pow. Zw. Strzel.

Dnia 5. bm. o godz. 9-ej rano w sali Rady Powiatowej odbyło się pełne zebranie delegatów wszystkich Zarządów Związku Strzeleckiego z powiatu nowosądeckiego. Po zagajeniu zebrania przez prezesa dra Dyszkiewicza przemówił Starosta pow. dr. Maciej Łach, który w gorących słowach zachęcał dele-

gatów do walki z ogólnym przygnębieniem, zalecając budzenie wiary w lepsze jutro. Wykazawszy cyframi, że kryzys ekonomiczny, który dotknął i Polskę nie ujawnia się u nas w tym stopniu, jak w innych krajach. Przemówienie bardzo rzeczowe wywarło na zebranych dodatnie wrażenie. Następnie p. prezes dr. Dyszkiewicz zdał sprawozdanie z prac Zarządu Powiatu w ostatnim kwartale. Ob. Kom. Strzelecki podał program prac w oddziałach na okres letni. Po szczególni delegaci składali sprawozdania ze swojej działalności od poprzedniego zebrania. Sprawozdania te niezbitnie stwierdzają, że Związek Strzelecki doskonale się rozwija na terenie powiatu nowosądeckiego.

Przy końcu Ob. pow. refer. WF. prof. Nytko wygłosił referat p. t. „O ideowe oblicze Zarządów Związku Strzeleckiego“. Ob. J. Klimczak przemawiał o przysposobieniu rolnem wśród młodzieży strzeleckiej. P. Inż. Cyło zachęcał delegatów Związku Strzeleckiego, aby weszli w ściślejszy kontakt z TSL, które chętnie wypożyczy oddziałom biblioteki ruchome. Na zakończenie prezes dr. Dyszkiewicz wznosił okrzyk na cześć P. Prezydenta Rzeczypospolitej i P. Marszałka J. Piłsudskiego.

Wieści z Podhala.

Grybów.

Dzień Patrona Straży Poż. św. Floryjana był obchodzony u nas jak rok rocznie wielce uroczysto. Po odprawianej Mszy św. uformowały się wszystkie miejscowe oraz okoliczne Straże ze sztandarami, po czym odbyła się defilada przed Władzami Str. Poż. z p. J. Mordarskim oraz p. Inż. Cyłą z Nowego Sącza, na czele. Popołudniu odbyło się walne Zebranie Och. Str. Poż. w Grybowie w obecności p. Starosty Dra Łacha z Nowego Sącza, przy nader licznych udziałach członków oraz zaproszonych gości. Po szczegółowym odczytaniu protokołu z ostatniego walnego Zebrania oraz sprawozdania kasowego z poprzedniego roku przystąpiono do wyboru nowego zarządu w którego skład weszli na wniosek p. J. Mordarskiego prezes Dr. Haiman Antoni, wiceprezes B. Kmak, sekretarz Szlag Jan, skarbnik Obrzud Stefan, oraz dwóch członków — Józef Mordarski i Bernacki Stanisław, gospodarzem wybrano p. Jana Kamińskiego. Zebraniu przewodniczył p. Burmistrz Szpakowski. Walne Zgromadzenie zakończył piękną mową p. Starosta Dr. Łach, który w krótkich słowach przedstawił ideę strażak-obywatela zachęcając do pracy gorliwej, sumiennej, pełnej poświęcenia i owocnej.

Onegdaj zawitał do nas oczekiwany Teatr Żołnierski z N. Sącza ze znakomitą operetką trzech-aktową p. t. „Zonaty Kawaler“. Przedstawienie wypadło pod każdym względem doskonale o czym świadczyły ustawiczne salwy śmiechu oraz liczne oklaski które mi licznie zebrana publiczność chojnie wynagradzała piękną grą aktorów. Zbytecznym byłoby wyszczególnianie poszczególne obsady, gdyż gra całego zespołu stała na bardzo wielkim poziomie artystycznym. Do całości doskonale dostroiła się orkiestra I P. S. P. pod wytrawnym kierownictwem p. Neibrucha.—

Dowiadujemy się, że miejsc. Straż Poż. przygo-

towuje 2-aktową komedię p. t. „Próba Ogniowa“, reżyserowaną przez p. F. Burdego. Przedstawienie ma się odbyć z początkiem czerwca.

Onegdaj została przeprowadzona rewizja w domu Jana Wiśniowskiego ze Siolkowej (pow. N. Sącz) w związku z popełnioną kradzieżą trzech rowerów z kolejowego wozu bagażowego. Przeprowadzona rewizja u wyżej wspomnianego nie dała pozytywnych wyników. Znalaziono jednak u tegoż bagniet wojskowy z posiadania którego tenże nie umiał się wytłumaczyć. Gdy funkcjonariusz P. P. chcieli Wiśniowskiemu bagniet odebrać tenże stawiał im czynny opór. Po długim szamotaniu się został skuty w kajdany i odprowadzony do aresztów przy Sądzie grodz. w Grybowie.

Dowiadujemy się iż panująca onegdaj burza wyrządziła wielkie szkody w okolicy Grybowa. Od pioruna powstało kilka pożarów a to w Ptaszkowej, gdzie dom wraz z zabudowaniami spłonął doszczętnie. We wsi Łużna powstały aż trzy pożary. Ofiarą pioruna stała się też jedna wieśniaczka która schowawszy się pod przydrożne drzewo została zabita na miejscu. W Grybowie w zabudowanie p. Jana Kantego Wittka uderzył piorun nie wyrządzając żadnej szkody prócz silnego zarysowania jednej ze ścian.

W dobie ogólnej przebudowy ustroju szkolnictwa polskiego, idącej w kierunku przebudowy psychiki społeczeństwa i wykształcenia typu wolnego obywatela, realizującego celowo postulaty życia nowoczesnego państwa, specjalną opieką otoczyć należy nieliczne dotychczas placówki szkolnictwa zawodowego. Jedną z takich placówek, (jedyna tego typu w Małopolsce zachodniej) jest Państwowa Szkoła Kołodziejsko-Kowalska w Grybowie, odpowiadająca niezwykle szczęśliwie swoistym potrzebom życia gospodarczego Podkarpacia. W związku z ogłoszonymi

Przedewszystkiem jednak był to spryt zaborcy, spryt rządu austriackiego, który celowo zezwalał na mnogość gimnazjów a nia zezwalał na zakładanie szkół zawodowych, czy to handlowych, czy przemysłowych, czy agrotechnicznych i innych. Temu rządowi było bardzo wygodnie natworzyć inteligentów zależnych od tego rządu w służbie rządowej i administracyjnej. Nie chciał dopuścić do tego, aby się wytworzył u nas stan średniozamożny. Była to robota celowa, zabijająca nasz handel i przemysł.

Ten przykład powinien dać do poznania, jak ważne jest szkolnictwo zawodowe w pełni różnych typów i różnego rodzaju. Nieprzyjaciel lękał się, byśmy się nie wzmogli finansowo i byśmy nie robili konkurencji na odcinku przemysłu i handlu i dlatego tę platformę, która stanowi o powodzeniu społeczeństwa a później państwa, postanowił zniszczyć i zabić w zarodku. Dokonał jeszcze innego, perfidnego dzieła: nadawanie różnych przywilejów dla gimnazjów, a odbieranie ich szkolnictwu zawodowemu.

Mówiąc szczerze, absolwent średniej szkoły handlowej, czy przemysłowej był traktowany jako coś mniej wartościowego, co nie bardzo wypadło, by zarówno zasiadał z absolwentem gimnazjum. Tymczasem kto myśli dobrze i kto krytycznie się wglębia w te sprawy, musi przyznać, że tyle samo warta jedna szkoła, co i druga. Takiesamo znaczenie posiadają gimnazja ogólnokształcące, co szkoły średnie zawodowe. Dziś odwracają się nasze pojęcia i wiemy że absolwent szkoły średniej zawodowej przedstawia większą wartość dla państwa i społeczeństwa, aniżeli absolwent gimnazjalny. To nie jest frazes, to są rzeczy istotne, które się dziś dokonały w pojęciach na całym świecie. Najwyższy czas, byśmy także zawierzili i u nas tej prawdzie której dziś już na zachodzie powszechnie hołdują.

Absolwent średniej szkoły zawodowej zasadni-

świeżo wpisami do tej doskonale wyposażonej w urządzenia maszynowe szkoły rzemieślniczej, których termin upływa w dniu 12 czerwca, obowiązkiem wszystkich samorządów naszego Podkarpacia i wszystkich ludzi dobrej woli jest zwrócić uwagę rodziców i młodzieży na tę okoliczność, dającą niezwykłą sposobność uzyskania spokojnego zawodu praktycznego. Apel nasz nie minie zapewne bez echa.

Tylicz.

TRAGICZNY WYPADEK. Dnia 30 maja b. r. o godz. 9.30 bawił się pozostawiony bez dozoru Wł. Augustowski, lat 10, syn Stanisława i Tekli zam. w Tyliczu i w tym czasie chciał obrucić drzewo dług. 12 m. grubości w średnicy 18 cm. leżące na podłożonej belce, które poruszane przez niego spadło z wysokości 47 cm. przywalając go na ziemi przez brzuch, skutkiem czego poniósł śmierć.

Winę ponosi Michał Krolikowski z Tylicza, ponieważ niezabezpieczył odpowiednio drzewa.

Gorlice.

TOWARZYSTWO OCHRONY ZABYTKÓW i UPIĘKSZENIA MIASTA GORLIC. Onegdaj zawiązało się w Gorlicach Towarzystwo Ochrony Zabytków i Upiększenia Miasta Gorlic, które swoją działalnością objęło cały powiat gorlicki. W skład zarządu weszły następujące osoby: P. Konstanty Laskowski poseł prezes, Dr. Jakób Blech wiceprezes, Inż. Józef Barut wiceprezes, Adam Wójcik sekretarz, Walenty Zauderer skarbnik. Zarząd dzieli się na dwie sekcje, osobna dla ochrony zabytków, pod przewodnictwem wiceprezesa inż. Józefa Baruta i osobną dla upiększenia miasta Gorlic pod przewodnictwem Dr. Jakóba Blecha.

Pierwszą czynnością Towarzystwa było odnowienie kapliczki przydrożnej na skale w Gorlicach przy ul. Stromej, pochodzącej z 1664 r. jak świadczy wieńcząca dach tejże kapliczki glorijska z wykutą w żelazie datą.

Odnowienie przeprowadzono w myśl wskazań konserwatora Okręgu Krakowskiego przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie.

Walny Zjazd delegatów Zw. Strzelec. w Warszawie.

Zarząd główny Związku Strzeleckiego zwołuje zwyczajny walny Zjazd delegatów Związku Strzeleckiego na dzień 3-go lipca b. r. do Warszawy. Porządek dzienny walnego zjazdu ma objąć: 1) zagajenie i powitanie, 2) wybranie prezydium zjazdu, 3) sprawozdania zarządu głównego i komisji rewizyjnej, 4) wybór komisji, 5) uchwalenie nowego statutu, 6) wybór władz stowarzyszenia, 7) rezolucje i uchwały.

Krzywoprzysięzca skazany na 1 rok więzienia.

Zdarza się, że ludzie żonaci nie przyznają się do swych małżonek, udając kawalerów, by ponownie wstąpić w związki małżeńskie, ale wprost nieśpotykanem jest, by ktoś twierdził, że jest żonatym, nim nie będąc. A jednak taki wypadek miał ostatnio miejsce w Grybowie.

Oto na posterunku w Grybowie zgłosił się Zyg-

Szkoły zawodowe w nowym ustroju szkolnym.

Ze względu na bardzo wielkie zainteresowanie, jakie wzbudził w naszym mieście odczyt na powyższy temat p. prof. A. E. Balińskiego z Krakowa (o czym świadczyta przepelniona sala Ratusza) i aby zapoznać szerszy ogół z temi tak ważnymi i aktualnymi problemami, podajemy niżej obszernie streszczenie tej ciekawej prelekcji, zorganizowanej z inicjatywy Szkoły Handlowej w Nowym Sączu w porozumieniu z Centralnym Komitetem Rodzicielskim. (Red.)

Do końca ostatnich dziesiątek lat nie mieliśmy zrozumienia dla wartości i znaczenia kupiectwa, rolnictwa naukowo pojętego, rzemiosła i wogóle dla szkolnictwa zawodowego. Tylko jednostki ludzi mądrych walczyły słowem i piórem o dostęp do morza jednostki tylko rozumiały, że kto posiada wolne morze, swój własny port, ten jest panem niejako sytuacji ekonomicznej i gospodarczej, jest niezależny, ma okno i wyjazd na cały świat bez cła, bez opłaty za tranzytu — słowem, dużo grzechów popełniliśmy w przeszłości naszej w stosunku do szkolnictwa zawodowego w ogólności.

Przyszła niewola. Przypomnijmy sobie, co się działo pod zaborem austrjackim. Zezwolenie na otwarcie gimnazjum ogólnokształcącego bardzo łatwo można było uzyskać. Natomiast szkół zawodowych średnich prawie że nie było. Była w Krakowie t. zw. Akademia Handlowa, szkoła wysoko postawiona. Ile to było trzeba zabiegów, żeby uzyskać zezwolenie na otwarcie tej placówki w Krakowie. Sam byłem świadkiem w r. 1916 i 17 niesłychanych wprost walk, żeby podobną szkołę założyć dla dziewcząt w Krakowie. Czy tu była jakaś głębsza myśl zaborcy, czy jakiś przypadek? Był jakiś pęd u nas, żeby wszystko kończyło gimnazjum i pchało się na uniwersytet. Myśmy sami byli temu winni i to była także przyczyna i powód.

niczego wchodzi i powinien wejść w życie już należycie przygotowany do tego życia, do warsztatu pracy. Absolwent gimnazjalny, choć posiada szersze wiadomości ogólne, niczego pozytywnego nie umie. Mogę o tem powiedzieć śmiało, gdyż połowę życia spędziłem w gimnazjum, drugą w Akademii Handlowej. Absolwent po ukończeniu średniej szkoły zawodowej idzie do warsztatu pracy, jako gotowy, skończony młody obywatel, przygotowany wyspecjalizowany do danego zawodu. W konsekwencji rodzinę już nic nie kosztuje, już sam siebie utrzymuje. Jest czynnym obywatelem. Absolwent gimnazjalny nietylko rodzinę, ale i państwo obarcza. Podczas całych studiów uniwers., które są poświęceniem się zawodowości, absolwent przez 4—6 lat kosztuje państwo grube pieniądze. Po obliczeniu przekonamy się, ile taki absolwent gimnazjalny kosztuje, by się stał zawodowcem. Ze szkoły średniej zawodowej absolwent już tym zawodowcem jest. Młody, może niedoświadczony, ale on już do tego warsztatu pracy przystępuje jako jednostka samodzielna, wiedząca do czego dąży i czego chce.

Prawo wstępu na uniwersytet po skończonym gimnazjum podnosiło prestige, ich powagę, otaczało aureolą. Obecna nowa ustawa, która doskonale wyuczyła te różnice, zrównała szkolnictwo zawodowe z gimnazjalnym i dziś szkoła zawodowa stoi na tym samym poziomie pod względem znaczenia i równouprawnienia, co średnia ogólnokształcąca. Kto ją skończy będzie mógł kształcić się wyżej i jeszcze dalej.

Powinniśmy wiedzieć, że wszystkie szkoły są sobie równe, tylko trzeba odgadywać ochotę i sącę młodzieży. Dziś pomagają temu badania psychotechniczne, gdzie zapomocą specjalnych naukowych pytań i rozważań bada się stan umysłowy i intelektualny dziecka. Jeżeli się widzi, że jest to umysł literacki, językowy, to może iść do gimnazjum, jeżeli się widzi, że umysł jest więcej praktyczny, radzi się iść do szko-

